

Budapest

József-körut 29. sz.

A KÍTARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel12 korona.

Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kitartás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 48.314.900. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: benedekfalvi Dr. Luby Gyula máv. titkár és ügyész.

Igazgatók: Kubik Béla orsz. képviselő, szigeti Barthos Andor m. k. kereskedelemügyi titkár, Fábian Lajos mérnök, Horváth István mozdony-főszereelő Vécsey Frigyes máv. altiszt, Sándor Márkus máv. főkalauz.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig 4000 korona erejéig van baleset ellen biztosítva, még pedig:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,

b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

2. A második évtől kezdve a tag nevének vagy kedvezményezettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő halálbiztosítási segély fizetetik ki. Maga a tag, nevének elhalálása esetén, fokozatosan 500 koronáig emelkedő segélyben részesül.

3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap még életében, mely a halálbiztosítási segélybe annak idején betudatik.

4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészsége által díjtalanul képviseltetik.

5. Az egyesület »Kitartás« című hetilapja minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Mindeme kedvezmények fejében az ezentúl belépő új tagok, ha belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági díj czimén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset. megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Választmányi ülés. Egyesületünk választmánya f. évi augusztus hó 31-én d. e. 8 órakor tartotta rendes választmányi ülését az egyesület hivatalos helyiségeiben.

Jelen voltak: *Dr. Luby Gyula* az egyesület elnöke, *Ellbogen Ferencz* választmányi elnök, *Puha József* választmányi alelnök, *Puhm János*, *Wukmanits Károly*, *Kaczér A. Ferencz*, *Löffler Rezső*, *Lányi Gusztáv*, *Lóránt Imre*, *Krokuska József*, *Kadicza Nándor*, *Beck György*, *Horváth János*, *Beller János*, *Halbauer Béla* választmányi tagok, *Huber Ferencz* egyesületi titkár, mint előadó és jegyzőkönyvvezető.

Ellbogen Ferencz választmányi elnök megnyitván az ülést, felkéri az egyesület titkárát, hogy véleményes jelentését adja elő a létesítendő nyugdíjalap ügyében kiküldött ivek beérkeztéről, az ügy mikénti állásáról.

Titkár előadja, hogy bár tagjaink az egyesület közlönyében több ízben s behatóan felkérve lettek, hogy a nyugdíjalap kérdésében foglaljanak álláspontot s a kiküldött kérdőíveket az egyesület titkárságához küldjék vissza, aránylag nagyon kevesen tettek eleget ezen kérelemnek, úgy hogy a beérkezett ivekből ítélve ugymondhatni, hogy tagjaink közül alig 150 mutatott hajlandóságot, hogy a nyugdíjalapba belép. Ennek indokát egyrészt a rossz kereseti viszonyok és ipari pangásban, másrészt pedig abban találja, hogy tagjainknak legalább 75% már is tagja egyik vagy másik nyugdíjegyületnek, s így az új alapba való belépéstől a havi több kiadás tartja vissza. Reméli azonban, hogy a fentebb említett kereseti viszonyok rövid időn belül lényegesen javulni fognak — mire nézve biztató kilátások vannak — miért is részéről javasolja, hogy ezen szép terv egyelőre csak *odátasék el*, de semmiesetre se ejtessék el véglegesen.

A jelentés felett beható vita indult meg, s a választmányi elnök s az egyesület elnökének hozzászólása után az egész választmány a titkár javaslatát elfogadva határozatilag kimondotta, hogy a nyugdíjalap ügye egyelőre levétetik a napirendről, de annak terve véglegesen el nem ejtetik. Együttal megbizta az egyesület titkárát, hogy ezen ügyet éber figyelemmel kísérje s annak idején, midőn a keresztülvitelt lehetségesnek tartja, az egyesület választmányának jelentést tenni sziveskedjék.

Választmányi elnök kérdést intéz az egyesület vezetőségéhez *Benke Gábor* Ganz-gyári lakatos ügyében, kinek befizetését a pénztár el nem fogadta, mivel a nevezettnek egyik szeme hiányzik.

Ezen ügyben az egyesület titkára előadja, hogy *Benke Gábor* akkor jött az egyesület pénztárába fizetni, mikor tagsági illetekeivel már 7 hónappal hátrálékban volt. — Egyesületünk, tekintettel arra, hogy úgy nevezett mint annak neje egészségesek s hogy méltányosságot gyakoroljon, hajlandó lett volna őt visszavenni, de tekintettel arra, hogy nevezettnek *egyik szeme hiányzik*, mint ilyent, a balesetbiztosító társaság baleset ellen *nem* biztosítja, egy nyilatkozatot kért tőle, melyben tudomásul veszi azt, hogy összes egyesületi jogai ugyan épségben maradnak, de baleset ellen biztosítva nem lesz. Ha azonban baleset folytán elhalna, a halálegélyt kedvezményezettje ép úgy megkapja, mintha rendes halál-

lal halna el. E szerint csakis a részleges balesetbiztosításból van kizárva, és pedig azért, mert a biztosító társulat őt balesetbiztosításra fel nem veszi. Ezen nyilatkozatot nevezett kiállítani nem akarta, miért is pénztárunk a befizetést el nem fogadta.

A választmány köszönettel vette tudomásul a felvilágosítást s az egyesület vezetőségének eljárását egyhangulag helyeselte.

Választmányi elnök ugyancsak hasonló kérdést intéz *Hám Jakab* máv. gépgyári fémöntő ügyében.

Titkár előadja, hogy *Hám Jakab* tagsági bevallásában azt írta be, hogy *egyik lába csonka!* Egyesületünk vezetősége ily módon jelentette be nevezettet a Nemzeti balesetbiztosító társulatnak, mely őt ezen hibával még a biztosításra elfogadta.

Hám egy ízben személyesen jött a pénztárhoz fizetni. Ez alkalommal megállapítva lett, hogy nevezettnek lába nem csonka, hanem igen is teljesen hiányzik.

Egyesületünk titkársága — nehogy utólag kellemtelenségek származzanak — azonnal kérdést intézett a balesetbiztosító társasághoz, hogy *Hám Jakab* tagunkat ezen hiány dacára továbbra is elfogadja-e balesetbiztosításra. A biztosító társaság azonban határozottan kijelentette, hogy elvi és biztosítás technikai szempontokból őt tovább semmi körülmények között baleset ellen nem biztosítja.

Nevezettet erről azonnal azzal értesítettük, hogy továbbra is tagja maradhat ugyan az egyesületnek, ha azonban elhalna baleset folytán, úgy kedvezményezettje a halálegélyt ép úgy megkapja, mintha természetes halállal halt volna el. Felszólítottuk továbbá, hogy ezt egy sajátkezűleg kiállított nyilatkozatban vegye tudomásul. Miután nevezett ezt nem volt hajlandó megtenni, befizetéseit uem fogadtuk el.

A választmány ezen felvilágosítást is köszönettel vette tudomásul s egyhangulag helyeselte az egyesület vezetőségének eljárását, már csak azért is, mert *Hám* tagsági bevallását nem helyesen állította ki, mert abból, hogy a láb csonka, nem érthető az, hogy a láb teljesen hiányzik.

Választmányi elnök személyesen is köszönetet mond az egyesület vezetőségének szakszerű s kimerítő felvilágosításáért s helyes eljárásáért.

Választmányi elnök jelezvén, hogy a legközelebbi választmányi ülés idejét vagy az egyesület lapjában, vagy pedig külön meghívókkal fogja tudatni, különös köszönetet szavaz az egyesület elnökének, ki idejét, fáradságot s anyagi áldozatot nem kímélve, folyton az egyesület érdekében dolgozik.

Az egyesület elnöke kijelenti, hogy mióta az egyesület megalakult, első s legszentebb kötelességének tarja, hogy úgy mint eddig, ezentul is az egyesület érdekében működjék.

Egyéb tárgy nem lévén elnök az ülést bezárta.

Előleges értesítés. Egyesületünk vezetősége, úgy a választmány kérelmére, mint pedig azon indokból az egyesület minden egyes tagját tájékoztatassa arról, hogy az egyesület tagjainak száma mily nagy s azok időnkint mily mértékben szaporodnak, ezentul negyedévenként ezt kitüntető rövid kimutatást fog az egyesület lapjában közzé tenni.

Az első kimutatást, melynek összeállítása már

befejezéshez közel van s melynél a f. évi május havában tényleg teljesített befizetéseket vettük alapul, egyesületünk lapjának legközelebbi számában fogjuk közzé tenni.

Figyelmeztetés és kérelem egyesületünk tagjaihoz. *Strobl Károly* kőműves, budapesti tagunk 1901. évi augusztus hóban építkezés alkalmával véletlenségből egy nyílásba lépett, s lába kificzamodott. Nevezett az esetet nem tartotta jelentékenynek, nem hitte, hogy komolyabb következményei lesznek, s ezért nekünk be sem jelentette. Lába azonban lassanként mindig rosszabbodott ugyanarra, hogy folyó évi június hóban műtétet végeztek rajta, s lábát a bokán felül elvágta. A baleset nem lévén bejelentve a biztosító társaságnak, baleseti kártérítést nem is kaphatott, s ezáltal Strobl, ki családos ember, jelenleg a legnagyobb nyomorban sanyalódik. Midőn ezen eset alkalmából újra figyel-

meztetjük tagjainkat, hogy a legcsekélyebb balesetet nekünk bejelenteni el ne mulasszák. Kérve-kérjük tagjainkat, enyhítsék szegény tagtársunk nyomorát szíves adományaikkal.

Adakozzék mindenki tehetsége szerint. A legcsekélyebb adományt is köszönettel fogadjuk, s Strobl nevében az egyesület lapjában nyugtázni fogjuk. Az adományokat kérjük az egyesület pénztárához küldeni s beküldés alkalmával megjegyezni, hogy Strobl javára küldetik.

Megjegyezzük egyuttal, hogy egyesületünk választmányi tagjai az egyesület elnökének és titkárának hozzájárulással e célra a f. évi augusztus hó 31-én tartott választmányi ülésen **már 17 korona 10 fillért** gyűjtöttek, melyet kézbesítés végett Löffler Rezső választmányi tagtárs ur volt szíves azonnal átvenni.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 35. számában kimutatott segélyösszeg 36.550 korona

Balesetsegélyek.

Lapunk 35. számában kimutatott segélyösszeg 16.516 korona 66 fillér

Levél Amerikából.

Az észak-amerikai Egyesült-Államok Jons-town városából levél érkezett hozzánk. Levelet sokat kapunk, még pedig a világ minden részéből, tehát ez nem újdonság nálunk és nem is ez indított arra, hogy vele bővebben foglalkozzunk, hanem ennek a levélnek tartalma.

»Minden madár csak a maga fészket szokta felkeresni«, mondja a levélnek írója egy helyütt, azért fordult hozzánk. Ismer minket az »ó-hazából«; midőn pedig a jobb jövő reményében hosszú vándorutján egy új hazát talált, visszavágyó lelke édes emlékei között minket is meglelt, velünk is foglalkozott.

Az a föld, hol ő most tartózkodik, a munka, a tevékenység hazája; de aki oda megy, felkeresi innét elszakadt honfitársait, hogy vigasztalást hozzon és megnyugvást nyerjen. Így jöttünk azután mi is szóba. Ott az egyes nemzetek fiai egymással kezét fogva, egymás erejét összesítve védik magukat a nemzeti érzület erős bástyáival, nehogy előbb hazafiságuk, utóbb pedig egyéniségük is fel-

szivódják a folyton váltakozó nagy emberáradatban. Ők csak dolgozni mentek oda; de pihenni visszavágytak ide, hol bölcsőjük ringott, hol őseik megpihentek, hol minden rögöt honfi vér áztatott annak megszerzésénél. Azért drága ez a föld minden egyes kivándoroltnak, kit mostoha sorsa oda kényszerített az idegenbe, azért napról-napra, óráról-órára, munka-és pihenés közben gondolatai az édes haza képein elmerengenek és midőn leverik magukról a napi fáradság porát és az új világ csillagfényes estéjén a reájuk mosolygó holdat köszöntik, mely még előző este az »ó-hazát« bevilágította szende ragyogásával, önkéntelenül is ajkukra tolul imádságnak a »Hazádnak rendületlenül! . . .«

Ezért foglalkozunk mi a fenti levéllel, üdvözljük annak íróját és vele együtt ottlevő hasonérmű összes honfitársainkat.

Felkerestek minket, mint régi jó barátok a messze elszakadt barátot, beszélni akarnak velünk, tehát felelünk levelükre, bizalmukat küldik, köszönettel fogadjuk és örülünk, hogy hazai intézményünket keresik fel jövőjük biztosítására és ezzel is jelét adják annak, hogy

nem felejtették el anyaföldjüket a messze idegenből sem támogatni azért, hogy társul szegődnek itt visszamaradt társaikhoz és az ő fillérjeikkel is hozzájárulnak ahhoz, hogy ezen szövetkezés, mely oly üdvös czélokot tüzött maga elé, még inkább gyarapodjék és erősödjék.

A társulási eszmék azon szülőházájában jobban látják, hogy mily erő rejlik az emberek összetartásában, mint itt a mieink; jobban érzik a szükségét annak, hogy a szegény emberek kezet fogjanak egymással a könnyebb és jobb boldogulás tudatában; mert ott minden nagy eszme azonnal barátokra, minden életrevaló vállalkozás résztvevőkre talál.

Kevés ideje lehet ott az embernek a szórakozásra, mert levelünk írója már a bevezető üdvözlés után egyenesen kimondja, mit akar, nehogy »időt mulasszon«. A lázas munka nem engedi meg az egyeseknek, hogy külön nyilvánítsák akaratukat, hanem egyet biznak meg azzal, amit közösen akarnak és arra bízzák annak elintézését. Ott a gondolatot gyorsan követi az elhatározás, a kivitelre pedig a bizalom mindig megtalálja a maga emberét.

Mi is bizunk Remenyár János honfitársunkban, kitől a fentemlített levelet kaptuk, hogy szövetkezetünk jelentőségét és működését ismerve, ottlevő társaival hozzánk szegődik, ahelyett, hogy a magyar ember keresetét idegen vállalkozás boldogítására használná fel, máskülönben nem keresett volna fel minket.

Ezek a sorok pedig nemcsak az idegenben élő hozzánk tartozóknak szólnak, hanem egyesületünk minden tagjának, hogy érdeklődésük egyfolytában oda irányuljon, ahonnét jövő boldogulásukat várják és ezáltal képessé tegyenek minket a még kilátásba vett nagyobb eszmék mielőbbi megvalósítására.

T. V.

A madarak életéből.

Allitsuk csak egymás mellé a tojásból kikelt kopasz kis sármány-fiókot a fogoly-fiókkal, azt fogjuk tapasztalni, hogy a különbség a kettő között végtelen nagy. A sármány-fiú önmagával is tehetetlen, testét alig borítja egy pár pehelynél több, mind a két szemére vak; de a fogoly-fiú fürge mindjárt kikéleskor, mint a halcsik, egész testét, mint a kis csibéknél, pehelyszerű tollazat borítja, szemével az első pillanat óta tisztán lát, úgy szólván a tojáshej felét még a hátán hordja, s már is maga lát éllelme után. A kis vadrucza is ilyen, mert alig hogy kibujt a tojásból, még meg sem száradt, már ott uszkál a tó vizében, nem szorulva az anya kalauzolására.

Gyakorlott szem legyen az, mely a kis fogoly-fiút megtudja különböztetni a száraz tölgyfalevéltől. Színök egyforma; nagyságuk közt sincsen valami lényeges eltérés, a fogoly-fiók gyors, mint az egér, ott bujkál a levelek közt, s a hol az ember nem is várja, ott bukik fel. Ha egy helyen bujkál az egész költésből származott apróság, a száraz csörgő levelek olyan hullámszámba jönnek, mintha tánczolóknak.

A fogoly, vadrucza, liba, szárcsa és a tyuk stb. kiköltik kicsinyeiket, de a nélkül, hogy megismerték volna az etetés nehéz fáradságát, legfeljebb abban fog nyilatkozni élelmezési gondoskodásuk, hogy mint az anya-tyuk az elébe szort kásaszemekre, bizonyos kodácsoló hangon hívják fel kicsinyeik figyelmét, melyek a sajátságos hívó hangokra, bármint szét valának is széledve, hirtelen összeszaladnak.

Mi másképen van ez a fecskéknél, a sármány-nál, verébnél, pintynél és a többinél. Alig veti szét a felkelő nap első aranysugarát a magas bérczeken s már munkában találjuk a kis éneklő madarakat: szorgalmasan hordják az élelmet, nem pihennek az egész nap, csak akkor szünik meg serény munkájuk, midőn az esti szürkület pihenésre inti az egész nap-pali rovarvilágot. Ekkor megszünik a kicsinyek zsbongása, nem emelgetik hosszú nyakukat sem, hanem ott nyugosznak az édes anya meleg szárnyai alatt.

Az etetés közös egyetértéssel kezdődik; a him épen annyit fárads, mint a nőstény, csak akkor szoritja háttérbe a himet a nőstény, midőn már a kicsinyek nézni kezdnek s némi kis tollal van fedve testük. Ha a him nem akar ilyenkor önkénynt lemondani etetési jogáról, a nőstény erőszakhoz folyamodik, elveri a himet a fészek közeléből, nem engedi a kicsinyekhez jutni. Ilyen jelenséggel ugyszólván minden madár-párnál találkozunk, mely csak akkor szünik meg, midőn a kicsinyek elhagyták a fészket, hogy elkezdjék az önálló repdesés és élelmezés mesterségét.

A him háttérbe szoritása, aligha csalatkozom, ha azt mondom: hogy csak azért történik, hogy a kicsinyek tulságosan meg ne hizzanak, mert a tulajdonság hátráltatná a fészekből való kirepülés idejét, ennek okáért a him, számolván a helyzet követelményeivel, míg a nőstény táplál, addig ő, a him, ott repdes a fészek körül, majd annak közelében leül és úgy tanítja a kicsinyeket a repülés és éneklés kettős mesterségére.

A kicsinyeknek a fészekből kirepülése után a nőstény élelme-hordási kedve is alább száll; most már mindkettejük, t. i. a nősténynek és a himnek is minden törekvése oda irányul, hogy kicsinyeiket hozzá szoktassák a legyek fogdosásához. Ügyetlenül meg kezdetben, az igaz, de hát minden kezdet nehéz; 5-6 nap alatt már annyira viszik, hogy a szülők oldala mellett serényen folytatják az önálló légy-vadászatot.

Az első 2-3 nap rendesen ott látjuk a füstifecskéket házikónk tetején sorban egymás mellett, vagy ha fa van a házikó előtt, ennek egyik kiálló gallyán; ennek hiányában a távirdavezetékét választják tanulási helyül, a mennyiben szülők minden mozdulatát figyelemmel kísérik. Időnként próba-repülést tesznek, az első napon rövidebbet, másnap már hosszabbat, és ha teljesen sikerül, nem tudnak hová lenni a nagy öröm miatt. Így szoknak hozzá a légy-fogdosáshoz is, ma megfognak ötöt, holnap már

huszonötöt és tovább, egyszer csak azon veszik magokat észre, hogy a szülők sem etetik többé, mindazonáltal tele van a gyomor.

A verebeknél ez egy kicsit hosszadalmasabban tart, a mennyiben a kicsinyek igen ügyetlenek, és hozzá még lusták is, hogy magok szedessék a magot, fogdossák az orruk előtt repdeső legyeket. A szunyogokat figyelmükre sem méltatják, mintha csak azt mondanák: ejh! ráérünk arra még! Mindenütt a szülők nyomában vannak, körülöttük csiripelnek, és ha ez mind nem használ, elkezdik anyukat, apjukat csipkedni, minek rendesen az a következése lesz, hogy a szülők sorba ültetik a ház valamely kiálló részén, vagy valamely élőfa kiálló gallyán, és a lehetőség szerint kezdetét veszi az etetés. Fogdossák nyakra-főre a legyeket, a bogarakat és hordják az éhes kicsinyeknek, mely fárasztó munka csak akkor fog megszűnni, ha az anya mellett az apa is kimerült. Ha azonban a kicsinyek még most is szárnyreszketve csipkedik szülőiket, ez az apát oly méregbe hozza, hogy szétveri az egész éhes csoportot, osztogatván jobbra-balra erős csipkedéseket.

A kis verebek magokra hagyatva, kénytelenek magok nézni élelmök beszerzése után. Különös, a mit ilyenkor tapasztaltam. A kis veréb-fiókok nem mennek sem ut porába szemeket keresni, sem legyeket nem fogdosnak, hanem elkezdik a fák fiatal szikü hajtásait, illetőleg ezek leveleit csipkedni, e módon gyakran egész leveleket pusztítanak el. Tapasztalataim után mondhatom: hogy itt a Szepességben, a lakóhelyek körül található fenyőfa még ki sem zöldült, fiatal, sárgászöld színű levélkéi képezik legkedvesebb csemegéjüket.

A kicsinyek fejlődése különben oly gyors, hogy 3—4 hét alatt, a fészekből való kiröpülés után, egészen kifejlődnek testben és tollazatban, úgy hogy a szülők testi nagyságát érik; fiatalságukat csak szájuk sárgás széle árulja el, mely csak őszszel megy a barnás színbe át.

Egy éves korukban már ott látjuk a himet nőstény testvére körül sürgölődni, és ha valami öregebb legény közbe nem lép, mint testvér-pár alapítanak új családot. Nem ritkaság a madarak életében ama jelenség sem, hogy miután télen a nőstény a vérese áldozata lett, az özvegyen maradt him tavasszal saját édes leányának udvarol, meg is nyeri szerelmét, és mint házaspár fognak a költés munkájához. Ez az őstermészet nyilatkozata, mely a vér szerinti nemi viszonyban nem talál semmi külöüset. A történelem előtti őskorban, midőn még nem volt társadalom és vallás, az emberek is ennek az ősz szerelmi erőnek hódoltak.

A magasabb helyeken fészkelő madarak kicsinyei csak akkor repülnek ki drága otthonukból, midőn már a fáról-fára való repüléshez eléggé megizmosodtak; ennek következtében tengelicz, rigó, pinty, aranybegy, vagy vasorru pinty fajabeli apró fiókokat soha sem fogunk a földön, cserjék közt találni, mert rendesen a magasabb régiókban tanyáznak, s ott tápláltatják magokat. A sármány, veresbegy, kenderike, a gébicsek, viszont vagy a földön, vagy a bokrok közt maradnak. Megtörténik akárhányszor, hogy még akkor repülnek, illetőleg ugrosnak ki a fészekből, midőn a repülés mesterségében még teljesen járatlanok, tollazatuk nem elég biztos, a mennyiben a kikelés első pelyheit is még magokon viselik. Ha az ilyen, földön mászkáló, bokrok közt ugrosó madárkákat megfogjuk, és vizsgálat alá

veszszük, azt fogjuk tapasztalni, hogy ezek egytől egyig még mind igen gyönge teremtesek, kezünkről alig repülnek 2—3 lépésnyire továbbra, szárnyuk alatt, valamint czombocskájuk felső része körül még egészen csupaszok.

Figyelemmel kísértem több fészek apró lakóit azon czélból is, hogy megtudjam, ha egyszer kirepülnek a fészekből, vajjon visszatérnek-e még oda? és azt tapasztaltam, hogy az elhagyott fészekbe sem egyesek, sem többen, sem éjszakára, sem zivatar alkalmával, sem a nap bármely szakában többet vissza nem térnek. A fali fecskék próbálgatják ugyan néha alkonyatkor, de miután a kicsinytényé vállt otthon mindnyájuk befogadására már elégtelen, minden további erőlködésről önkénynt lemondanak. Más alkalmasabb, védettebb helyen töltik közösen az éjszakákat.

Künn a szabadban járva, igen sokan tapasztalhatták, hogy a gébicsek egyszerre nagy lármát csapnak, ide-oda repdesnek, és mi szorgos keresés után sem találjuk meg fészüküket, avagy kirepült kicsinyeiket. Az ilyen lármás madarakra azt szokták mondani, hogy félrevezetnek bennünket, kicsinyeiket más távolabb helyen keressük. Én itt épen az ellenkezőt tapasztaltam, mert mind annyiszor, valahányszor ez említett lármát hallottam — megtaláltam a kis gébicsek közül egyet-kettőt, csak hogy nem a bokrok ágai közt, hanem csak tövében — a földre lapulva.

Az 1848—49-i szabadságharcsi ereklye-muzeum.

I.

(T. V.) Nem hiszem, hogy volna bárki is tisztelt olvasóink közül, kinek ne volna tudomása arról az önfeláldozó tevékenységről, melyet Kreith Béla gróf évek hosszú során át kifejtett, hogy mindazt, ami szabadságharcunkkal összefüggésben van, az utódok számára megszerezze és meg is őrizze. Ezen törekvése nagy buzgalmának és áldozatkészségének annyira sikerült, hogy nincs nemzet a világon, melynek hasonló történelmi eseménye oly páratlanul álló gazdag gyűjtemény által volna szemlélhetővé téve, mely a multak iránti kegyeletének ily fényes példájával dicsekedhetnek.

Ez a tevékenység nem is kegyelet többé, hanem rajongó hazafiasság és azon ismert és névtelen hősöknek apothéozisa, kik a szabadságért és a jövő nemzedékek boldogságáért harcoltak, megaláztatást, sanyaruságot és halált szenvedtek. Ezek hősiek önfeláldozásának köszönhetjük, hogy ezeréves fennállásunknak küszöbét mint szabad és független nemzet átléphettük.

Ezeknek az embereknek képeit, fegyvereit, bilincseit és egyéb rájuk vonatkozó, vagy tőlük származó tárgyait őrizte meg Kreith Béla gróf az utókor számára és minden magyar embernek hazafiui köteleltségévé válik a tőle kitelhető módon őt további erre irányuló törekvésében támogatni.

Részemről volt alkalmam ezt a gyűjteményt látni és rendezőjével megismerkedni, midőn magam is hozzájárultam annak gyarapításához. Az ő szives kalauzolása és magyarázatása mellett végigjártam a helyiségeket és végignéztam az ott felhalmozott

tárgyakat és csak az bántott, hogy egy ember szánta magát arra, ami az egész nemzet kötelessége lett volna.

Egyesek buzgósága és tevékenysége azonban kevés ahhoz, hogy hazánk legnagyobb hőseinek méltó emléket állítsanak ezzel a gyűjteménnyel mostani alakjában és azt a jövő nemzedékek számára megfelelően fenn is tarthassák; tehát e haza minden fiának közreműködése kötelességévé válik, kivált akkor, ha szabadságharcunk legnagyobb alakja képmásának megszerzése által teheti ezt.

Kossuth Lajos arcképe eddig nagyjából kétes értékű, megbízhatatlan rajzok után készült és csak most áll mindenkinek módjában nagy hazánkfia hű képmását beszerezni, még pedig sokkal előnyösebb áron mint bárhol másutt, mint az az alábbi felhívásból kiviláglik.

Szózat Kossuth emlékének igaz tisztelőihez!

A budapesti 1848—49-iki ereklye-muzeum 12 év óta foglalkozik Kossuth arcképeinek, Kossuth szobrainak élethűen való elkészítésével és terjesztésével.

Ezen oknál fogva Kossuth-arcképet vagy Kossuth-szobrot jobbat és hivebbet jutányosabban nem készíthet senki más, mint a fővárosi 1848—49-iki és Kossuth-muzeum. Ez a muzeum a leghivebb Kossuth-képfestményeket és a legtökéletesebb Kossuth-szobrokat képes legolcsóbb áron, ugyiszólva félányiért adni, mint más szobor és képkereskedők.

Kossuth apánk emlékezetének tisztelőit, Kossuth kultuszának hazafias hiveit, szóval hazánk legjobbjait kérve kérjük, hogy bármily kivitelű Kossuth-képeket rendeljenek az 1848—49-iki és Kossuth-muzeumunktól. (Budapest, IV., Városház-utca 14. szám.) Legfőbb törekvésünk, hogy a legnagyobb magyarnak képmásai mennél hivebb kivitelben legyenek elterjedve az országban mindenütt.

Hogyan készült el a fővárosi 1848—49-iki ereklye muzeumban Kossuth Lajosnak 1848-iki leghivebb arcképe?

A fővárosi 1848—49-iki és Kossuth-muzeum évekig foglalkozott azzal, hogy a világ minden részéből összegyűjtött ezernél többféle Kossuth-arcképek nyomán megállapítsa és elkészítse a leghivebb Kossuth-arcképet.

Az 1848-iki Kossuth-képek olyan sokfélék, hogy e miatt a nagy közönségnek alig lehet fogalma arról, hogy hát milyen volt ifjabb korában a mi dicső kormányzónk; hogy melyik a leghivebb 1848—49-iki arcképe.

Kossuthnak a nyomtatásban megjelent legelső arcképét 1841-ben Eybel rajzolta kőre; Eybel a bécsi Belvedernek képtárora és híres arcképfestője volt. Ez a legrégebb nyomtatott kép igen szép, de az 1847-től 1853-ig készült Kossuth-fényképek és Dauguerrotypok nyomán egész biztosan meg lehet állapítani, hogy az Eybel féle Kossuth-kép sem élethű.

A legrégebb, — egy 1847-iki Kossuth Dauguerrotyp fénykép báró Helfert valóságos belső titkos tanácsosnak, az 1848—49-iki események híres bécsi történészenek és e korra vonatkozó emlékek egyik legnagyobb gyűjtőjének birtokában van Bécsben.

E legrégebb Kossuth-fényképről báró Helfert másolatot ajándékozott gróf Kreith Bélának, az 1848—49-iki és Kossuth-muzeum alapítójának.

A báró Helfert-féle Dauguerrotyp, a Barabás-féle 1848-ban készült legjobb könyomatu kép és a

Kossuth-muzeumban levő 3 amerikai Dauguerrotyp fényképek után és emlékezete nyomán festette meg Kossuth Ferencz ajándékba gróf Kreith Bélának Kossuth Lajos 1848—49-iki leghivebb arcképét. Ez ideig ez a legtökéletesebb Kossuth-kép.

Ugyancsak Kossuth Ferencz festette meg édes atyjának öregkorabeli arcképét is az élő Kossuthról oly híven, hogy akik a legnagyobb magyart Turinban szerencsések voltak láthatni, azok meggyőződhetnek arról, hogy soha életükben hivebb arcképet nem láttak, mint a minőt Kossuth Ferencz festett dicső atyjáról.

A fent említett leghivebb képről festett egészen hű Kossuth arcképet szállíthat a mi fővárosi 1848—49-iki muzeumunk, ha kell azonnal is, mert eladásra készen állanak a következő nagyságokban:

1. Egy térdig festett életnagy Kossuth-kép, melynek magassága másfél méter, szélessége egy és egyharmad méter 230 forint. Van egy 500 forintért is, ez a legdrágább.

2. Egy életnagy mellkép formában festett gyönyörű Kossuth-kép rámástól 35 forint. Van készen 50 forintért és 100 forintért, sőt egy 170 forintos is, amelyet a híres Meyerhoffer festett.

Kossuth Ferencz a fővárosi szabadságharcai ereklye-muzeumnak festett Kossuth-kép másolási és sokszorosítási jogát gróf Kreith Bélának adományozta, s így a legtökéletesebb Kossuth-arcképeket csakis a budapesti 1848—49-iki Kossuth-muzeumtól lehet megvenni, esetleg a fent említett kész példányoknál nagyobb méretekben is megrendelni.

A budapesti 1848—49-iki szabadságharcai ereklye- és Kossuth-muzeumunkban a világ minden részéből egyezerszáz és tizennégy példány különféle Kossuth-kép és hetvenhárom különféle Kossuth-szobor van összegyűjtve.

A 73 különféle Kossuth-szobor között csakis egyetlen egy szobor van, amelyről egész biztosan tudjuk, hogy elkészítésekor 1854-ben Kossuth Lajos Londonban ült a szobrász előtt.

Egy ilyen életnagy valódi bronz szobra Kossuthnak 460 forintért, egy fészöntvényű hasonló szobor 20 és 25 forintért rendelhető meg muzeumunktól. Egy a fentebb leirthez hasonló nagyságu 230 forintos olajfestésű életnagy képet muzeumunkon kívül bárhol is csaknem kétszer annyi áron festenek; éppen úgy a 35 forintos, 50, 100 és 170 forintos életnagy mellkép alaku Kossuth-festményeinkhez hasonló kivitelű, de nem oly hű képeket, sokkal drágábban készítenek.

Olcsó, szolid áraink folytán is bátran kérjük a Kossuth-kultusz minden igaz tisztelőjének támogatását.

Az 1848—49-iki muzeumunk a mi dicső hőseink, vértanuink és Kossuth apánk emlékeinek igazi Pantheona.

A hazaszeretnek ez iskoláját és templomát támogatja mindaz, aki kiadmányainkból és olajfestményeinkből vásárol a fővárosi 1848—49-iki és Kossuth-muzeumtól.

Kérjük ez ajánlatunkat a legnemesebb igaz hazafiak elé terjeszteni és támogatni.

Budapest, 1902. augusztus 28.

IV., Városház-utca 14.

A fővárosi 1848—49-iki ereklye-gyűjtemény és Kossuth-muzeum.

Krivácsy József

1848—49-iki honvédtüzér ezredes
Komárom volt tüzérparancsnoka.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Csehek kegyelete egy magyar ember iránt. Megható példáját adta a kartársi együttérzésnek és szeretetnek a minap a csehországi Pilzenben néhány lokomotivvezető. Kegyeletes eljárásuk annál szebb, mert egy magyar ember iránt tanusították, ki gyógyulást keresve, idegenben halt meg, távol hazájától, nejétől és öt gyermekétől. A boldogtalan ember Kalinka József kis-czelli lokomotivvezető, a ki szabadságot kérve, Karlszbadba akart utazni; hogy gyomor-baját gyógyítsa. Utközben azonban a vonaton annyira rosszul lett, hogy Pilzenben kénytelen volt kiszállni. Jelentkezett az állomásfőnöknél s kérte, adjon helyet, hogy rövid időre megpihenhessen. De perczről-perczre rosszabbul lett s csakhamar meghalt ott az állomáson. Tragikus esetét megtudták az arrajáró lokomotiv-vezetők, megesett a szivük a szerencsétlen kartársu-kon s elhatározták, hogy illő módon fogják eltemet-tetni s haláláról rögtön értesítik családját. Összeadták a szükséges pénzt, táviratoztak Kaposvárra az özvegynek, lehetővé tették, hogy Pilzenben utazzék s ott mindennel ellátták, a mire csak szüksége volt. A halottnak diszes temetést rendeztek, koporsóját elhalmozták koszorúval s a ki csak tehette, kikísérte a temetőbe. Kegyeletes munkájuknak azonban ezzel nem szakadt vége. Az idegenben elhunyt magyar lokomotivvezető sírjára emlékkövet állítottak, azután lefotografóztatták a virággal beültetett sirt. A fotografiából hat darabot elküldtek az özvegynek és az öt árva gyermeknek.

Menelik és a civilizáció. Exotikus fejedelmek iránt szívesen érdeklődnek az emberek. Londonban nemrégiben jelent meg egy könyv P. H. G. Powel-Cottontól, aki kilencz hónapig vadászott Abessinia kevéssé ismert részeiben, s ez alkalommal meglátogatta Menelik királyt is az udvarában. Cotton 1899-ben járt Abessiniában egy kis társasággal. Kuttyákat, lovakat vittek ajándékba Meneliknek Viktória királynőtől. Adis Ababan, Abessinia fővárosában Ciccodicola kapitány, az olasz követ fogadta őket a lakásában, amelynek exotikus berendezését a következőkben írja le:

— Egy kapualjon tul az udvarba jutottunk, ahol tevéinket és vezetőinket hagytuk, aztán egy másik udvarba értünk, ahol az őrség a megérkezésünket gongütésekkel jelezte. A második udvar közepén szép virágágyak voltak, s azok körül fedett folyosók. Szemben a leopárdbőrökkel és fegyverekkel diszitett fogadócsarnokot pillantottuk meg. Itt üdvözölt bennünket Ciccodicola kapitány s bevezetett bennünket a szalonba. Abból a teremből az ő perzsa szőnyegeivel, nyugágyaival, jegesmedvebőreivel, szobraival, képeivel, értékes ritkaságaival, ernyős lámpáival, a fényezés és finomkodás áradt.

Powel-Cottonnak Menelikkal való érintkezése is kellemes volt. Menelik megvendégelte őt és aztán mindenképpen hozzájárult ahhoz, hogy a vadászata kellemes legyen. Egy vallásos ünnepségre is meghívta, amelyről így számol be Powel-Cotton:

— A császár egy kis trónon ült, lába előtt szőnyeg hevert. Fehér nadrág, diszes barna harisnya, igen nagy lakkezipő volt rajta, továbbá sárga sávos zöld selyemből való kabát és egy aranyal himzett fekete szaténburnusz, rózsaszínű bélelés kámzsával. Balfülében gyémántgomb. Feje körül fehér muszlin, amely szorosan volt összekötve és hátul begombolva.

Ezen szalmakalap aranylevelekkel, szalagján rubintok és gyémántok. Balkezének kis ujján gyémántgyűrű csillogott s egy másik gyűrű, amelyet egy kis óra diszitett. Aranyrojtos, himzett rózsaszínű selyemernyőt tartottak föléje . . . Menelik császár — folytatja Powel-Cotton — a legnagyobb érdeklődéssel kérdezősködött az európai országok felől. Megkérdezte tőlem, hogy milyen országokban jártam, hány éves vagyok, mióta utazom, s hogy Angolországnak mely részéből jövök. Meglátszott rajta, hogy szívesen töltené el idejének legnagyobb részét utazással, ha az országát odahagyhatná nyugodtan. Mikor azt mondtam, hogy nem jártam Oroszországban így szólt: — El kellene oda mennie, az nagy ország lehet.

Apróságokban is kimutatta azt a vágyát, hogy európai minta szerint tökéletesedjék. Egyszer azt kívánta Menelik, hogy menjek az istállóba néhány ponnynak a megtekintésére. Utközben megjegyezte:

— Az angolok csodálatos emberek, egészen mások, mint a többi népek, amelyekkel összekerültem. Mert előbb a lovaiknak építenek házat, még mielőtt maguknak volna hajlékuk.

Abessiniában csak nagyon ritkán dörzsölik meg a lovakat. De mert az angol lovak sokkal jobban tetszenek neki, mint a saját lovai s Powel-Cotton a leggondosabb ápolást ajánlotta azért rögtön utasítást adott lovászainak, hogy gondoskodjanak a lovak keféeléséről, ami megint csak azt bizonyítja, hogy Menelik nagyon hajlandó az európai reformokra.

A sah és a költő. A Daily Chronicle a következő anekdotát mondja el Muzaffer Eddin perzsa sahról, akit Angliában sokat emlegetnek mostanában. Otthon, Perzsiában van a sahnak egy kedves udvari poétája, akinek a dicsőségét irigyli a királyok királya. A sah irt egyszer egy verset, fölolvasta a poétájának, s a véleményét kérdezte a versről. Az udvari poéta nagyon őszinte volt:

— Felség — ugymond — ez a vers minden lehet, csak költemény nem.

A sah nagyon megharagudott, s dühösen rákiáltott a szolgáira:

— Vigyétek ezt a szamarat az istállóba!

Az udvari poéta pár percz mulva már a sah istállójában volt, a szamarak közé a jászolhoz kötve! A sah dühe nemsokára lecsillapodott, s a felséges ur megint irt egy verset. Maga elé parancsolta az istállóból a költőt s felolvasta neki az új verset. De még be sem fejezte a fölolvast, mikor a költő kifelé indult.

— Hova mégy? — kérdezte a sah csodálkozva.

— Az istállóba! — válaszolt a költő.

A sah most már nevetett poétájának megvesztegethetetlen őszinteségén, megbocsájtotta neki az igazságot s gazdagon megjutalmazta.

A szfinx veszedelme. Kairóból jelentik, hogy a szfinx szobrát, a régi Egyiptomnak ezt a hatalmas műemlékét az a veszedelem fenyegeti, hogy összeomlik. Kairó vidékének klimája ugyanis az utóbbi időben nagyon megváltozott az által, hogy fákat kezdtek ültetni a városban és a város körül. Azelőtt alig néhány csöpp víz esett évenként és a fellahok ezt a kis esőt is az ég haragjának tekintették. Most néha tizenöt-husz napig egyfolytában zuhog az eső a szfinxre s az eső után a nap melege megrepesztí a kőalkotást. Így esik áldozatul a szfinx is a modern civilizációnak.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

A varázsgyűrű.

(Regény.)

— Sz. E. után T. V. —

I.

A mult század végén Neville John volt A... shireben, Neville Courtban az uralkodó földesur. A birtok, mely tulajdonát képezte, sokat vesztett már hajdani fényéből, midőn még a Nevillek nagy hatalommal rendelkeztek azon a vidéken gazdagságuk, befolyásuk és ősi nevük folytán; mindamellett bármily állást foglaltak is el, akár mint katonák, államférfiak, papok vagy akár mint korhelyek is, ősi családi büszkeségüket mindig fentartották. Poharazás közben a család tagjai gyakran azzal is kérkedtek, hogy maga a király is az ő törzsükből ered és annyira önhittek voltak, hogy századok óta feleslegesnek tartották bármivel is foglalkozni, ami a család multjának fényét gyarapítaná vagy emelné. A birtok rossz kezelése, vadászat, ivás, tivornyázás vagy párbajozás volt főfoglalkozásuk és szenvedélyük. Ennek idővel az lett az eredménye, hogy az óriási birtok szétmállani kezdett és az adósság terhe folyton szaporodott rajta. Épületek, magtárak, pajták egymásután düledéztek, a műveletlen földek elpusztultak annyira, hogy Neville John ötven éves korában egy tönkrejutott s évről-évre értéktelenebb birtok büszke tulajdonosa a felszaporodott adósság folytán a tönk szélére jutott. Ifjabbik fia Neville Richard, ki éppen akkor tért haza a collegiumból, azonnal tisztában volt a helyzettel. Guy az idősebb fiu rég ismerte a helyzetet, de ő igazi Neville lévén, kilovagolt, egyett ivott, azután pedig egy káromkodással napirendre tért a dolog felett. A tudományosan képzett Richárd egészen más ember volt. Már az egyetemen is kitűnt és nyilvános szereplésre vágyott. Amint felismerte az ősi birtok lassu pusztulását s ezzel együtt jövő reményeinek megfiúsulását, gondolkozni kezdett ennek a megváltoztatásán. Néhány órai séta után jelentkezett apjánál, mely alkalommal kijelentette neki, hogy egy ismerősének ajánlatát igénybe véve, Indiába megy szerencsét próbálni. Ez a hallatlan dolog volt, hogy egy Neville ennyire lealázza magát! Még a sirboltban fekvő ősei is megfordulnak sirjukban szégyenkezésből. Mert egy Neville lehet korhely, paraszttal szövetkező betyár, lehet a környékbeli farmerek leányainak réme, mint például Guy; de annyira le nem alacsonyodhatik, hogy tisztességes haszon mellett eladjon és vásároljon, szóval, hogy kereskedjék. Ez volt az apának véleménye, midőn fiának szándékát meghallotta. Richárd azonban nem állott el kinyilvánított szándékától és elbucszott atyjától, aki utraivalóul hatalmas átkokat szórt rája. Anyjától és nővérétől csókokkal, Guy bátyjától pedig néhány pohár bor mellett bucsuzott, azután pedig sokáig senki sem látta többé.

A Neville-udvarban évek multán sem történt változás, kivéve, hogy szegényebbek lettek. A kutyákat és lovakat eladták és Guy már csak a falusi csapszékekben dőzsölt a szomszédos földesurak házai helyett, miután azok vendégszeretetét nem viszonzhatta többé! Az apa a pinczében ma-

radt borok utolsó maradványait maga iszogatta, ha pedig az is elfogy, nem marad más hátra az ő számára, mint az, hogy arczzal a falnak fordulva meghaljon. Ezalatt a családot még egy más csapás is érte. Lucy kisasszony egy szép napon átsétált a szomszéd plébániába és az ottani segédlelkésznek örök hűséget esküdött, aki épen oly szegény volt, mint templomának bármelyik egere, a mellett nemes sem volt, hanem csak egyszerű vidéki kereskedő fia. Az igaz, hogy jóra való, tudományosan képzett fiatal ember volt, ami azonban egy Neville szemében semmi értékkel nem bírt. Csak Guy volt elnézőbb, mert ő még néhány fontot fel is hajszolt és azzal titokban elősegítette nővére terveit.

Az idő mult és vele az öreg Neville és felesége is tovább siettek lefelé a — sirboltba. A segédlelkészből vikárius lett, feleségének pedig leánya született, ki később Wentworth James nejevé és így az én édes anyám lett. Az urasági lakban pedig a helyzet mind kétségbeejtőbbé vált és Guy kénytelen volt Richárdnak irni, hogy egyezzen bele a birtokok eladásába, hogy az adósságokat tisztázhassák. Richárd válasza azonban tagadó volt és azt írta többek közt, hogy néhány év mulva haza jön és tisztázni fogja az adósságokat. Ez a válasz Neville Guyt nagyon feldühösítette és hogy testvéreinek szándékát meghiusithassa, némi borzongással elhatározta magát, hogy meg fog házasodni. Rövid megfontolás után az egyik szomszédbeli bérlőnek leányát választotta, kivel már volt is némi gyöngéd összeköttetése. Haladéktalanul oda lovagolt, hogy megkérje kezét. Az eljegyzés örömeire meglehetősen fel is öntött a garatra, aminek az lett a következménye, hogy lova egy gázlónál megbotlott és Guy belebukott a vízbe, hol másnap hajnalban halva találták. Ennek folytán Watson Betsyből nem lett előkelő asszony és Newille Richárd is haza jött mint az új földesur. Hazaérkezését az egész vidék kíváncsian leste. Sok pénzt szerzett ugyan míg oda volt, de többet is szerezhetett volna, ha kevésbbé lelkiismeretes. Mindamellett volt annyi pénze, hogy az ősi birtokot teljesen rendbe hozhassa és rövid idő mulva birtoka a vidék legjobban kezelt földjei közé tartozott. A környékbeli urak újból keresni kezdték Neville társaságát. Amit a vidékiek azonban legjobban kifogásoltak rajta, az a takarékos, éles tekintetű szürke szeme volt, mely mindenkin keresztül látott, és éles nyelve, melynek gorombaságait csak a szokásos udvariassági formák tartották kissé féken. De azért mégis felkeresték, kivált a lányos házakból.

Newille Richárd szívesen látta vendégeit, de a léhák társaságát nem szenvedhette és társaskörét csak néhány ember képezte, akiket a sokból kiválasztott magának. Ismerősei között az első helyet Heatheote Reginald lord, régi iskolatársa foglalta el, aki St. Ives grófja és a környék leggazdagabb ember volt. Erről az emberről még sok szó fog esni történetünk folyamán. Itt csak annyit jegyzünk meg, hogy pár évvel ifjabb volt Neville Richárdnál és habár izlésben és hatáskörben különböztek is egymástól, már ifju korukban is bensős és meghitt barátság kötötte őket össze, mely egymás jellemének tisztelőtén és becsüléssel alapult és eléggé meggyö-

keresztelt, hogy körülbelül harmincz évi elválást is túljeljen a nélkül, hogy a viszontlátás mindkettőre nézve ne lett volna örömteljes.

St. Ives lord már néhány év óta nős ember volt és neje büszke skót grófi család leánya, híres szépség. E mellett lady St. Ives eszes nagyvilági hölgy volt és közte és Neville közt rendkívül érdekes barátság fejlődött ki. Csakhamar kitudódott, hogy Neville Richárd olyan család után tapogatódzott, melyből feleséget választhatna. Igényei e tekintetben oda irányultak, hogy az illető hölgy fiatal, előkelő származású és a jövőre örökös érdekében egészséges és meglehetősen eszes legyen. St. Ives lord neje mindebből arra a következtetésre jutott, hogy egyik rokona, kinek nem valami kecsesítő kilátásai lehettek a férjhezmenetelre, a Gondviselés által is arra lett teremtve, hogy Neville Richárd nejevé legyen. A terv sikerült, a lord megkapta feleségét és a vagyontalan rokon jövője teljesen biztosítva volt.

(Folyt. köv.)

Hadjárat emlékek.

— A »Kitartás« eredeti tárczája. —

Irta: **Obsitos.**

IV.

Az ég teljesen beborult, az eső permetezni kezdett. Csendesen, minden zaj nélkül elindultunk. Az ágyuknak dörgése egyre élesebben hangzott, a közbeeső szüneteket pedig a harciba keveredett gyalogság fegyvereinek ropogása töltötte ki. Nemsokára égnek emelkedő sűrű füstoszlopokat láttunk magunk előtt és a különféle fegyvernemek működésének zaja, emberi és állati hangokkal összevegyülve, félelmetes tompa bugássá változott át, melyből csak időnként egy-egy élesebb hang törte át a nehéz füstös levegőt.

Samac város előtt voltunk, melyet a Száva folyó választott el tőlünk. A dunai hajóraj két monitora szünetlenül okádta a tüzet a városra, kísérve a tulsó oldalon felállított ütegeinknek romboló lövegeitől. Ezalatt a várostól jóval lejjebb hidászaink észrevétlenül lázas sietséggel hajóhidat vertek a folyón, melyen keresztül az ellenséges tartományba léptünk. Kemény és tartós harc után két oldalról egyszerre érkeztünk a városba és zárt sorokban a főtérre igyekeztünk. További ellentállásra nem találván, hozzáfogtunk a kigyuladt épületek eloltásához.

Az eső elállott és a bucsuzó nap sugarai, átörve a szakadozó felhőkön, füstölgő romhalmazra estek, melyből csak az egyedül sértetlenül álló mecset vékony tornyai meredeztek az ég felé. Néhány török a fatalisták közönyösségével a kapu előtt ülve bámolt minket, midőn a szent épületbe benyomultunk és minden zugát kikeresve meggyőződünk róla, hogy fegyveres ember nincs benne. Az épületben imádkozók tömege sem vett tudomást rólunk, a mint keresztül-kasul jártunk köztük és egy pillanásra sem méltatott.

A városban nem sokáig tartózkodtunk. Rövid pihenő után ismét utnak indultunk. Szakaszommal oldalvédnek rendeltek ki. Az alkony félhomályában se igen tudtam magamat tájékozni és mire az éj

leszállott, teljesen tanácstalanul bolyongtam a mo-csaras, sűrű náddal benőtt vidéken. Egyideig még az elvonuló csapatok zsongása elhallatszott ugyan hozzánk, de nemsokára csak a pihenőjükből felzavart vízi madarak lármája szakította félbe a körülöttünk uralkodó nyomasztó csendet és elhagyatottságot. A nagy sötétségben óvatosan és lassan haladtunk előre, nehogy elmaradjunk egymástól.

Egyszerre csak közvetlen előttünk éles sikoltás törte át a levegőt, mire sűrű egymásutánban lövések dördültek el közelünkben. A fegyverek felvillanó tüze egy pillanatra megvilágította a helyzetet. Egyik bajtársunk élettelenül hevert a földön behasított koponyával. A városból menekült ellenség egy csapatára bukkantunk, mely itt rejtőzött. A menekülők által legázolt nád ropogása megadta nekünk is az irányt. A merre tartottak és fegyvereink lövéseinek világánál sikerült egyet közülök kézre keríteni, míg két sebesültet és öt halottat ott hagytunk a nádasban. Meggyilkolt bajtársunkat magunkkal vittük. Jó egy órai bolyongás után kiértünk az utra. Embereim már annyira fáradtak voltak, hogy daczára a bizonytalan helyzetnek, kénytelen voltam kevés pihenőt engedni nekik. Az ut mellett hosszan elhúzódó falu népe nem épen a legjobb indulattal kíváncsiskodott körülöttünk, miért is nagyobb biztonság kedvéért a lehető legnagyobb távolságra visszazavartattam őket. Szomjuságunkat is csak az ut mellett folyó patakából csillapítottuk, mert nem akartam éjjel senkit a faluba bocsájtani.

Reggel felé a táborzó hadosztály előőrseihez értünk, hol a foglyot átadtam és a történekről jelentést tettem.

Elesett bajtársunkat személyazonosságának megállapítása után az időközben megásott sirba lebocsájtottuk és néhány pillanat mulva már csak egy friss tölgyfaágakkal diszitett földhányás jelezte azt a helyet, hol ismerőseim közül az első korán megszakadt ifju élet pihenőre talált. Nem is tudom már, hogy imádkoztunk-e sirjánál, vagy nem; de arra emlékszem, hogy a holdvilágos éj szürke homályában is még a sir körül ültünk és halkán beszélgettünk egymásnak elmúlt idők édes boldogságáról, míg egyik-másik már nehéz álommal küzdve, fejét a friss hantokon pihentette.

Másnap az ellenséget üldözve késő este került a sor egy kis pihenésre. Lassu őszi eső hullott alá és a sötét éjet még komorabbá tette. Nem fekhettünk le, mert az agyagos föld lábunk alatt egy sártengerré vált. Egyetlen őrtüz nem világította meg a környéket, csak a felvonuló örök fegyvereinek csörgéséből tudtuk, hogy a legnagyobb éberséggel figyelik az előttünk rejtőző ellenséget.

Köpönyegembe burkolva egy fához támaszkodtam és dideregve átvirasztottam a nedves, hideg éjszakát.

Reggel felé megunva helyzetemet épen azon voltam, hogy védettebb helyet találjak, midőn az előőrök felől lövések hallatszottak a táborba. A tüzelés egyre élénkebbé vált, mire a tábor képe is megváltozott. A csapatok egymásután sietve előre igyekeztek és rövid idő mulva az egész vonalon kifejlődött a harc. Mi készenlétben állottunk néhány óráig, azután minket is bele vetettek a tűzvonalba.

Odamenet már találkoztunk földön ülő vagy fekvő sebesültekkel és nyugodtan elterülő halottak-

kal, melyeket az egészségügyi katonák sietve hordtak visszafelé a táborba.

A helyzet egyre komolyabbá vált, a mi czélunk egy közeli hid volt, mely a tűzvonal mentén folyó patakon vezetett keresztül. A tuloldalon elterülő erdő, melybe az ellenség befészkelte magát és a benne elszórt számtalan házban jó fedezetet talált, lehetlenné tette az áttekintést.

Mi a parti bozótban meghuzódva csak találmokra lövöldöztünk a patakon át a fák mögül egy-egy pillanatra előbukkanó ellenségre; de nem igen tehattünk kárt benne, mert biztos célpontunk nem volt. Azalatt egyik csapatunk átment a hidon és általunk is fedezve ott állást foglalt. Épen mi is előre készültünk, midőn a hidhoz vezető ut kanyarulatából erős lövascsapat rontott elé és rávetette magát ott levő embereinkre. Ezeknek idejük sem lévén a védekezésre, a patakba ugráltak és lövéseink fedezete alatt átmenekültek hozzánk.

Az ellenség néhány halottja mellett még három sebesültet is hagyott hátra. De a mieink közül is négyen odaát maradtak súlyos sebekkel borítva. Parancs nélkül átrohantunk a hidon azok megmentésére, daczára annak, hogy az erdőből sűrű golyózapot zuditottak reánk.

A hid környékén elkecseregett harcz keletkezett és már ember-emberrel állott szemben, midőn a patak különböző részein átkelt csapataink az ellenség előrenyomulását megakasztották. Ekkor az első ágyulövések is eldőrdültek, gyújtó golyókat röpitve az erdőben épült házakra. Nemsokára láhattuk a minden oldalról felcsapó lángoszlopokat, melyek a ropogó, sístergő könnyű faalkotmányokat emészteni kezdték.

Ezalatt tűzvonalunk teljesen kifejlődött az erdő hosszában és megadták a jelt az általános előnyomulásra. Makacs ellentállás után az ellenség menekülni igyekezett az égő erdőből, de nekünk is fel kellett hagyni az üldözéssel a tűz terjedése folytán kiállhatatlanná vált hőség miatt.

A lepihenő nap utolsó sugarai még néhány perczig megvilágították a csatateret és végigsiklottak a szerteszt fekvő halottak megmerevedett vonásain.

Mi tovább mentünk. Sorainkat hangtalan szomorúság szállotta meg, midőn az égő erdőn átvezető uton haladtunk.

Az összegomolyodó felhők gyorsan besötétítették az égboltot és egy-egy szélroham szemünkbe csapkodta az időnként lehulló nagy esőcseppeket. A kitört vihar egész erejével tombolni kezdett. A levegőt fényes villámok hasogatták siketítő dörgésektől követve, melyekbe az égő házakban visszamaradt szabadulni nem tudó állatok panaszos bögése belevyült. A néhány másodpercnyi szünetek alatt sortüzszerű fegyverdörgés hallatszott át hozzánk. Ez volt az ellenünk alattomban küzdő kézrekerült lakosságunk halálos ítélete.

Midőn végre megállottunk, halálra fáradtan az őrtűz mellé dőltem és azon gondolkoztam, nem-e boldogabbak azok, kik már senkitől sem háborgatva — habár idegen földben — mindenkorra egymás mellé lepihentek.

Az 1848—49-iki gyűjtemény és Kossuth-muzeumról.

Irta: Sissoovich Károly.

II.

A történelem igazolja, hogy csak az a nemzet számíthat maradandó létre, mely a mult nagy idők emlékeit kegyelettel ápolja, hálából oszlopot emel a nagy korszakok kimagasló alakjainak, ereklyeként őrizve mindazon dolgokat és tárgyakat, melyek a nemzet régi dicsőségét hirdetik.

Az 1848—49-i szabadságharcunkra vonatkozó arczképek, eseményképek, fegyverek és egyéb emléktárgyakban leggazdagabb gyűjteményünknek, a Budapesten levő nagyszerű ereklye-muzeumnak sok ezerre menő emléktárgyait gróf Kreith Béla gyűjtötte össze nagy tudással, de még nagyobb ügyszeretettel.

A főváros által átengedett Stefánia-uti műcsarnokban elhelyezett 1848—49-iki és Kossuth-muzeum anyagának nagy mennyiségéhez képest a fővárosi vigadóban 10 év előtt rendezett 48-as kiállításnak tárgyai, melyek a nemzeti muzeumban vannak, kicsinyes, jelentéktelen apróságok ehhez, az azóta gyűjtött muzeumhoz képest.

E gyűjteménynek legbecsesebb része a halhatatlan Kossuthnak egy ezer és tizenegy különböző nyomtatott képe. Ezek közt a világ minden részében 1841-től máig fényképezett és nyomtatott 400-nál több Kossuth-arczkép van, közte nyomtatott életnagyságu Kossuth-kép 44 féle, melyekből legfeljebb 14—15-féle van általános ismert kép, a többi mind külföldi és olyan, mely ma már nagyon nehezen szerezhető meg. Ezenkívül 600-nál többféle olyan esemény és csoportkép van, amelyek mindegyikében látható Kossuth alakja is. Tehát ezernél többféle Kossuth-kép összegyűjtve Európa és Amerika csaknem minden államából.

A képeken kívül 73 különböző minden korbéli Kossuth-szobor van a fővárosi szabadságharci muzeumban.

Báró Felder v. b. titk. tanácsos, Bécsnek régi polgármestere, a legnagyobb arczképgyűjtő, ki Európa és Amerika összes arczképgyűjtőivel levelezett, kijelentette, hogy egy embernek különféle arczképeiből a világon leggazdagabb arczképtár ez a gróf Kreith által gyűjtött Kossuth-arczkép gyűjtemény.

Az 1848—49-iki muzeumban ezenkívül 369-féle Petőfi-kép van és 405 olyan kép, a mely mind az 1848—49-iki vértanukat, a kivégzéseket, börtönjeleket és börtönt szenvedettek képeit mutatja. E képek nagyrésze egykoru rajz és festmény.

Ezenkívül még háromezernél több példányt tartalmaz a Kreith-féle 48-as muzeum egyéb emléktárgyakból; a tábornokok és jeleseink arczképeiből, a szabadságharci nagyobb események és csaták képeiből, proklamációk, okmányok, fegyverek, felszerelési tárgyak osztrákoktól elvett zászlók és más 1848—49-iki ereklyékből; itt vannak Kossuth ruhái és csaknem összes turini butorai is. Ha a magyar nemzet valaha független lenne, ugy e tárlatert bizonynyal százezreket adnának.

Hogy milyen fáradatlan odaadással és e mellett mily rendkívüli találékonysággal gyűjtötte és vásárolta össze gróf Kreith az 1848—49-es Kossuth-muzeumának mesés gazdag tárlatát, arról csak azoknak lehet fogalmuk, a kik őt közelebbről ismerik.

Ennyi leleményességet pénzügyi vagy ipari vállalatokra értékesítve, bizonyynyal milliókat szerezhetett volna.

Gróf Kreith Béla már ifju korában is kiváló jelét adta önfeláldozó, nemes hazaszeretetének, midőn a 80-as évek elején történt híres egri zászlósértés alkalmával fényes elégtételt szerzett a mi megsértett magyar lobogónknak, midőn Seeman cs. és kir. ezredest a magyar zászló megsértéseért párbajra hívta.

Gróf Kreith Bélának minden ismerőse jól tudja, hogy a gróf az itt leírt muzeumot a külföldnek majd minden államában szabadalmazott számos és feltűnést keltett nagyszerű találmányainak értékesítéséből szerezte. Ebből hozott nagyobb áldozatokat az 1848—49-i és Kossuth-kultusznak és ennek dacára voltak oly gyáva és hitvány lelkületű gazok, a kik azt hirdették, hogy gróf Kreithot az 1848—49-iki emlékek gyűjtésénél is üzleti szempontok vezették. Ma már meggyőződtek ennek valótlanágáról.

Reméljük, hogy a székesfőváros támogatni fogja e muzeumot, sőt köszönetet és elismerést szavaz gróf Kreith Bélának, az 1848—49-iki és Kossuth-muzeum lelkes alapítójának páratlanul sikerült nagy munkájáért és áldozatkésziségeért.

(Támogatás helyett fővárosunk ezt az 1848/49-i és Kossuth-muzeumot szállástalanná tette.)

Báró Helfert József

valóságos belső titkos tanácsosnak, a Ferencz József-rend főkancellárjának az 1848—49-i események történet-írójának levele GRÓF KREITH BÉLÁHOZ.

Méltóságos Gróf!

Nem mint politikus, hanem mint történész a lehető legnagyobb érdeklődéssel vizsgáltam meg gyűjteményeit, a melyek az 1848—49-ben Magyarországon történetekre vonatkoznak. Mostani gyűjteményének szinte beláthatatlan gazdagsága fölött annál nagyobb volt a csodálkozásom, mert még igen élénken emlékszem előbbi gyűjteményére, a melyet pár éve a Nemzeti muzeumnak adott át s a melyet a mostani gyűjteménye úgy a képek és emléktárgyak számbeli mennyiségére, mint sokféleségére és történelmi becsére nézve, messze túlhalad. — Kiállítására egyes részeinek fényképfelvételei, a melyeket nekem megküldeni sziveskedett, részben alapot nyújtanak arra, hogy az egésznek értékét és gazdagságát megítélhesse az ember.

Tisztelt családjá tagjainak is kedves emlékébe ajánlva magamat, maradok igaz tisztelője
Bécs, 1898. június 11.

Helfert.«

Reméljük, hogy az 1848—49-iki dolgok megítélésében elsőrendű muzeumi szakembernek, báró Helfert József v. b. titk. tanácsosnak, ezen levélben tett nyilatkozatára a fővárosi 1848—49-i muzeumot károsítani és azt minduntalan kissebbíteni törekvő gyáva gazok talán meghunyászkodnak lassanként.
Báró Helfert Józsefnek, valóságos belső titkos

tanácsosnak, a császári és osztrák történelmi gyűjtemények főfelügyelőjének, a Ferencz József-rend főkancellárjának fentírt eredeti levelét lefotografálva megküldötte gróf Kreith Béla a fővárosi tanács összes tagjainak, kik ennek dacára Heltai indítványa folytán elvették az 1848—49-iki és Kossuth-muzeumnak Gerlóczy által eddig ingyen átengedett helyiségét.

Kossuthnak gr. Kreith Bélához intézett leveléből.

Turin, Via dei Mille 22.
1892. október 15.

Kedves gróf Kreith!

Engedje megújítanom köszönetemet becses látogatásáért, mely mindig kedves emlékeim közé fog tartozni, s nagyra becsülésemet a fáradhatlan buzgaloméért, s eléggé nem méltányolható áldozatkésziségeért, melyet ön a 48—49-iki korszak történelmét felvilágosító adatok kifürkészésére s összegyűjtésére és a tényezőkre való visszaemlékezés ébrentartására szentelni meg nem szűnik, oly hazafiui igyekezet ez, mely ama nagy nemzeti erőfeszítés iránti érdeklődés élesztésével hatályosan közre hathat arra, hogy a multnak kegyeletese emlékezte csirája legyen a jövődönk.

Fogadjon Gróf ur tiszteletem kijelentése mellett őszinte barátságos üdvözléteimet.

Kossuth Lajos.

ANEKDOTÁK.

Gyermekszobából. Erzsike: Én már sokat tudok. Azt is tudom, hogy a karácsonyfát nem a Jézuska hozza.

Ferike: En meg azt is tudom, hogy a piros tojást husvétkor nem a nyuszika adja.

Erzsike: Meglásd Feri, az is kisül még, hogy a gyerekeket se a gölya hozza.

*

Néma tudomány. Miféle pályára készül a fiad?

— Az orvosi pályára.

— Hogy lehet ez? Hiszen néma?

— Az nem baj! Éppen azért akar állatorvos lenni.

*

Intelem. Apa (intve fiát): Fiam, tanulj, hogy egy kis sütni valód legyen, különben soh' sem boldogulsz. Lám, a szomszéd pékmester is azért jutott koldusbotra, mert kevés volt a sütnivalója.

*

Egyszerűsítés. Irodaigazgató (a szolgálhoz): Pista, a jövő hónapra egy rizma papirossal többet rendeljen; éppen ma érkezett meg a tanács legújabb határozata, hogy az ügykezelést, ahol lehet egyszerűsítsük.

Jövendölés. Oly egyedül vagyok . . . A férjem kora reggel elmegy és csak késő este tér vissza . . .
— Ne félj, lesz másképp is . . . Majd késő este megy el és kora reggel tér haza.

*

Dicséret. És gyöngéd volt férje a betegsége alatt?

— Oh igen, nagyságos asszony. Inkább jó barát volt, mint férj.

*

Fogás. Mérőéket is meghivtad estélyünkre?

— Nem lehetett kikerülni.

— Jól van . . . Majd tudtára adom Mérőnek, hogy Hevess is itt lesz, akkor aztán nem jön el, mert sok pénzzel tartozik neki.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Vécsei Frigyes, Budapest, 5 korona 66 fillért; Moldoványi Ferencz, Kiszács, 6 korona 60 fillért; Kertész Albert, Felső-Galla, 6 korona 70 fillért; Keszi János, Jólész, 10 korona 20 fillért; Gyalay Gábor, Tószeg, 10 korona 20 fillért; Buzek Géza, Budapest, 13 korona 14 fillért; Szekő János, M.-Hosszurét, 36 korona 19 fillért; Glos Károly, Sziszek, 72 korona 36 fillért; Somody Imre, Kecskemét, 120 korona 65 fillért; Bene János, Kassa, 162 korona 90 fillért köszönettel nyugtázzuk, megfelelően elszámoltuk; Máthé Mihály, Kolozsvár, junius és julius hónapokra; Péter Illés, Selyp, julius óra; Simon Kálmán, Debreczen, junius, julius és augusztus hónapokra; Maár Ferencz, Nebojsza, junius, julius és augusztus hónapokra; Patay Károly, Kispeszt, julius és augusztus hónapokra; Brodák Ferencz, S.-Szt.-István, julius és augusztus hónapokra; Veres Ádám, Budapest, augusztus óra, főlőleg 2 korona; Cselényi István, Sirk, augusztus óra; Gulyás Mihály, Győr, augusztus óra; Horváth István, Szolnok, augusztus óra; Molnár Ferencz, Fogaras, augusztus óra; Györfly István, Erzsébetfalva, augusztus óra; Mohári Imre, Ujpest, augusztus óra; Szász Zsófia, Győr, augusztus óra; Zetkei László, Hosszmező, junius, julius, augusztus és szeptember hónapokra; Hübsch Ferencz, R.-Keresztur, augusztus és szeptember hónapokra; Csonka Imre, Szeged, augusztus és szeptember hónapokra; Tamássy Géza, Tarras, augusztus és szeptember hónapokra; Sáruga László, Konya, augusztus és szeptember hónapokra; Huszár Mátyás, Nyitra, augusztus és szeptember hónapokra; Vecsery István, Kassa, augusztus és szeptember hónapokra; Dikay Gyula, Szolnok, augusztus és szeptember hónapokra; Tóth Sándor, Nagy-Szalonta, szeptember óra; Jódál Gyula, Szolnok, szeptember óra; Csepányi Lajos, Arló, szeptember óra; Kurtás Lőrincz, Piskl, szeptember óra; Kiss József, Novska, szeptember óra; Kovács István, Szatmár, szeptember és október hónapokra; Mészáros György, Szolnok, szeptember és október hónapokra; Süli Pál, Szeged, október óra; Török Mihály, Lupeny, szeptember, október és november hónapokra; Basch Ferencz, Arad, szeptember, október november és december hónapokra; Medveczky József, Liptó-Vychodna, december óra könyveltük.

Felelős szerkesztő: **Temesváry Alajos.**

Egyesületünk fogorvosa

Dr. Rajman Kálmán

(Budapest József-körut 45. szám alatt)

Egyesületünk tagjait 50% engedmény mellett gyógykezel.

Háztartási iskola.

Budapest, VII. Rottenbiller-uteza 15. sz.

A főváros egyik legkiválóbb intézete, ahol a délelőtti órákban polgárleányok és előkelő uri hölgyek tanulnak sütni, főzni, varrni igen csekély díjazás ellenében.

Az iskola br. *Dániel Ernőné*, az ország egyik legkiválóbb mánásasszonyának gondozása alatt áll, ki személyesen is örködik az oktatás helyes irányára felett.

Igazgató: *Szécskay István*, vezető: *Balázs Sándorné*, kézimunka-tanító: *Koncz Ida*.

POLGÁR SÁNDOR

orvosi mű- és kötszerésznél

Budapest, VII., Erzsébet-körut 50

legjutányosabban beszerezhető legjobb találmányú sérvkötők. összes betegápolási eszközök és kötszerek, Haskötők, egyenestartók, orthopaediai fűzők és járógépek, valamint müláb és műkéz saját műhelyében a legpontosabban készül.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fenti címre ügyelni tessék.

Egyesületünk tagjai ezen hirdetés előmutatása esetén 10% engedményben részesülnek.

KILOMÉTER-PÉNZEK

könnyű kiszámításához vonatkísérők számára igen hasznos táblázatos kimutatást állított össze

MARUSÁK JÁNOS

Miskolcz állomási kezelő-altiszt.

Ezt a felette hasznos segédeszközt igen szívesen ajánljuk minden máv. vonatkísérő figyelmébe. Megrendelhető a szerzőnél, Miskolcz személy-pályaudvaron 60 fillér árban.

TANKÖNYV

A VASUTI ALTISZTI KÉPESÍTÉSHEZ.

TARTALMA: I. Történelem.

II. Földrajz.

III. Természettan.

IV. Számtan.

V. Mértan.

Irta: **KERTÉSZ ÁRMIN.**

m. kir. áll. vasuti hivatalnok.

A könyv megrendelhető szerzőnél. Budapest, Dohány-uteza 28. sz. és lapunk kiadóhivatalában.

Bolti ára 2 korona 20 fillér.

A „Kitartás“ tagjai és előfizetői megrendelhetik kiadóhivatalunk útján 1 korona 60 fillér kedvezményes árban